

Bristande kvalitet i den högre utbildningen

Akademiker-
förbundet för
jurister, ekonomer,
systemvetare,
personalvetare och
samhällsvetare

Inledning

Nästan 30 procent av alla nyexaminerade säger att de i dag skulle ha valt en annan utbildning än den som de precis har läst klart.

Det är alldeles för många. Det finns naturligtvis flera orsaker till varför så många ångrar sitt utbildningsval. Vi vet till exempel att ett stort antal studenter är dåligt informerade om vad utbildningen kan leda till för typ av jobb, andra kan ha upptäckt nya områden som intresserar dem mer.

Men i Juseks arbetsmarknadsundersökning ser vi tydligt att utbildningarna har kvalitetsbrister. Och det är framförallt de som ångrar sina utbildningsval som är missnöjda med kvaliteten i utbildningen.

Trots att regeringen har skjutit till medel till den högre utbildningen saknas det fortfarande resurser. Resursbristerna inom juridik, ekonomi, systemvetenskap, personalvetenskap och andra samhällsvetenskapliga ämnen leder till att studenterna får en sämre utbildning och i förlängningen att arbetsgivarna får en sämre utbildad arbetskraft.

Konsekvenserna av att välja fel utbildning är kännbara för såväl individen som samhället. För individen handlar det bland annat om kostnaden för studielån, uppskjuten lön och förlorad pension. För att inte tala om förlorad tid, brustna drömmar och avsaknaden av självförveckligande när de personliga målen och förväntningarna inte infrias. För samhället innebär det merkostnader i form av ytterligare utbildningsinsatser och studiebidrag, högre risk för arbetslöshet och bristande produktivitet.

Sveriges studenter behöver en utbildning som rustar dem för en världsomspännande och kunskapsintensiv arbetsmarknad. En bred utbildning som inte enbart fokuserar på arbetsmarknaden som den ser ut idag utan också förbereder för ett arbetsliv i ständig förändring. Ingen ska ångra sitt utbildningsval på grund av kvalitetsbrister i utbildningen. Kvaliteten i den högre utbildningen måste höjas.

Louise Adelborg
Juseks vd

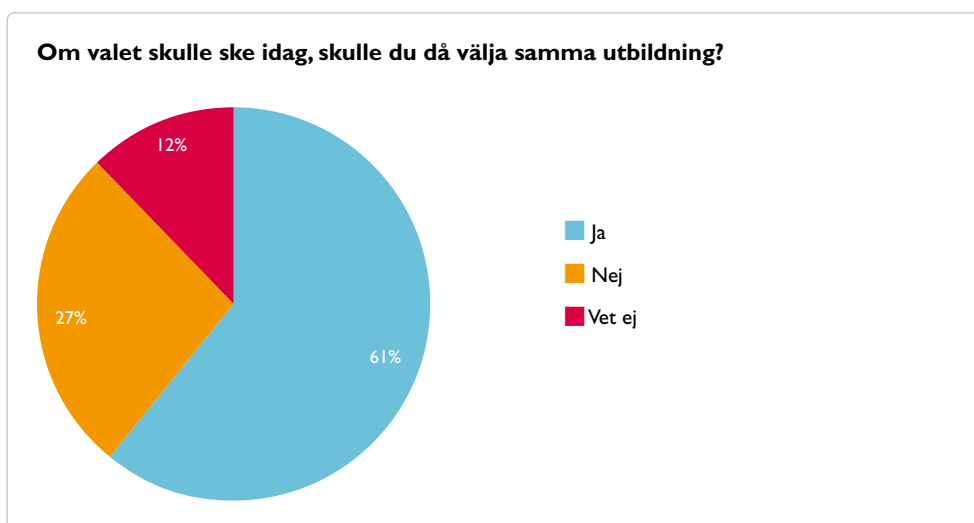
Ingen
ska ångra sitt
utbildningsval på
grund av
kvalitetsbrister i
utbildningen

Bristande kvalitet i den högre utbildningen

Jusek har i sin arbetsmarknadsundersökning ställt frågor till nyexaminerade jurister, ekonomer, systemvetare, personalvetare och samhällsvetare om deras studier och inträdet på arbetsmarknaden. Hela 27 procent av de nyexaminerade uppger att de skulle välja en annan utbildning om valet hade skett idag. Fyra av tio studenter läser något samhällsvetenskapligt ämne och många kommer efter avslutad utbildning att ångra valet av studier.¹

Merparten är nöjd med sin utbildning

Trots att nästan en tredjedel av de nyexaminerade skulle ha valt annorlunda om de fått möjlighet att göra om sitt val är många nöjda med den utbildning de har genomgått. En av tre anger att de är mycket nöjda med valet av utbildning. Samtidigt visar undersökningen att de som svarat att de är missnöjda eller ganska missnöjda med sin utbildning också är i majoritet bland de som ångrar sitt utbildningsval. Fyra av fem av de nyexaminerade som anger att de är mycket missnöjda med sin utbildning säger att de inte skulle välja samma utbildning om valet var idag.

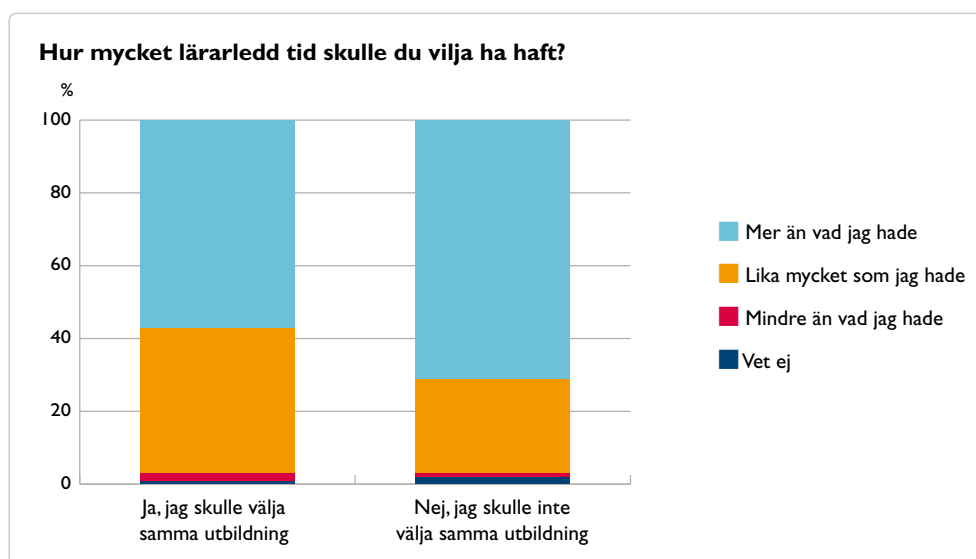

¹ Siffrorna är hämtade från Högskoleverkets NU-statistikdatabas se www.hsv.se/statistik/statistikomhogskolan.4.539a949110f3d5914ec800057797.html, och avser helårsstudenter läsåret 2009/2010.

Brist på lärarledd tid

En tidigare Jusekundersökning visar att studerade inom juridik, ekonomi, systemvetenskap, personalvetenskap och andra samhällsvetenskapliga ämnen endast har åtta lärarledda timmar under en vanlig studievecka.² Undersökningen visade också att studenterna tror att mer lärarledd tid skulle öka nyttan av utbildningen efter examen.

Därför är det allvarligt att så många som sex av tio av de nyexaminerade anser att de hade för lite undervisningstid under en genomsnittlig undervisningsvecka. Bland dem som skulle välja en annan utbildning om valet skett idag är det ännu fler som önskar mer lärarledd tid, hela sju av tio nyexaminerade.

Utbildningens användbarhet på arbetsmarknaden

Under sin studietid ska studenterna hinna med att tillgodogöra sig kunskap inom ett flertal olika områden. Jusek har använt Högskoleverkets alumnenkät som utgångspunkt när vi frågat efter vilka kunskaper och färdigheter de nyexaminerade anser att de har med sig från utbildningen. Frågorna avser bland annat i vilken utsträckning utbildningen utvecklat studenternas förmåga till att självständigt lösa problem, samarbeta med andra, följa kunskapsutvecklingen inom sitt område och stimulerat till kritiska bedömningar.

De nyexaminerades svar ger en bild av hur användbar deras utbildning är på arbetsmarknaden och hur de själva anser att de uppnått förväntat utbildningsresultat. Svaren visar att de nyexaminerade själva anser att de i stort är väl förberedda för de krav som arbetsmarknaden ställer. Ett exempel är att hela 90 procent av studenterna svarar att deras utbildning har förberett dem väl när det gäller att självständigt lösa problem.

² Rapporten heter Mer undervisning för ökad kvalitet och kan laddas ner på www.jusek.se/upload/Student/undervisning.nu/rapport_mer_undervisning110204.pdf

Samtidigt sticker också andra resultat ut. 33 procent av de nyexaminerade anger att utbildningen förberett dem dåligt eller mindre bra på att följa kunskapsutvecklingen inom deras område, och ytterligare en tredjedel säger att utbildningen inte förberett dem på att göra bedömningar med hänsyn till etiska aspekter.

Särskilt tydligt blir det om man tittar på svaren från de som anger att de skulle välja en annan utbildning om valet hade skett idag. Till exempel säger hela 64 procent att utbildningen förberett dem mindre bra eller dåligt på att medverka i verksamhetsutveckling.

Några svar

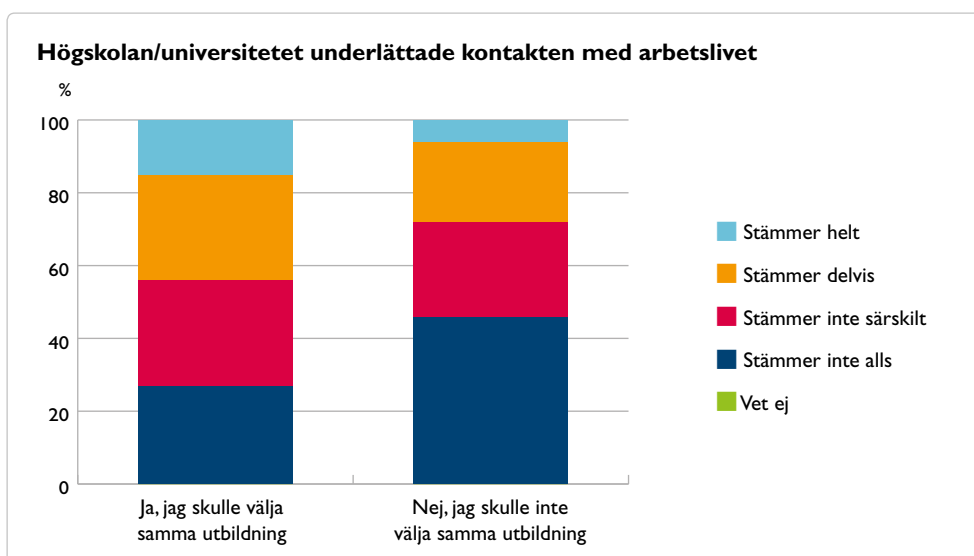
Hur bedömer du att utbildningen har förberett dig för arbetslivet när det gäller att...		Ja, jag skulle välja samma utbildning %	Nej, jag skulle inte välja samma utbildning %
Göra muntliga presentationer	Bra	75	65
	Mindre bra/dåligt	25	35
	Vet ej	1	1
Förklara för icke specialister	Bra	59	56
	Mindre bra/dåligt	37	39
	Vet ej	4	5
Argumentera och övertyga	Bra	75	61
	Mindre bra/dåligt	25	37
	Vet ej	0	1
Göra bedömningar med hänsyn till etiska aspekter	Bra	63	56
	Mindre bra/dåligt	33	39
	Vet ej	5	6

Dålig arbetsmarknadsanknytning

De nyexaminerade är missnöjda med kontaktytorna gentemot arbetslivet. Bara var åttonde instämmer helt i att lärosätet underlättade arbetsmarknadskontakten. Var tredje anser att lärosätet inte alls underlättade för dem i kontakten med arbetslivet.

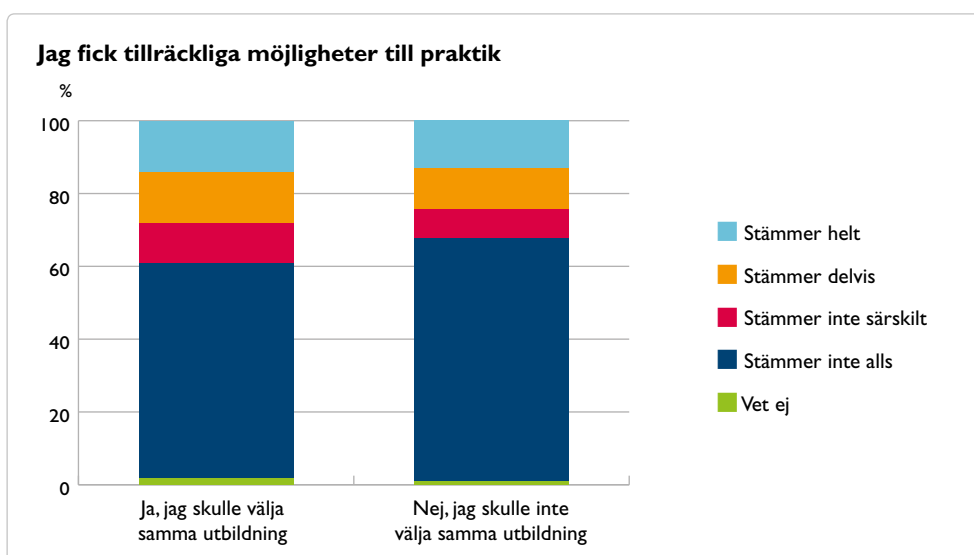
Mest missnöjda är de som även angett att de skulle valt en annan utbildning idag. Nästan hälften av de som valt fel utbildning svarade att högskolan/universitetet inte underlättat kontakten med arbetslivet och hälften av dessa menar att de inte fått tillräcklig information om vilka arbeten utbildningen kunde leda till.

De nyexaminerade är missnöjda med kontaktytorna gentemot arbetslivet

Möjligheterna till att göra praktik är också otillräckliga. Sex av tio anger att de inte fick tillräckliga möjligheter att göra praktik under studietiden och så många som sju av tio nyexaminerade uppger att de inte haft någon praktik alls. Mot bakgrund av att de som har haft praktik anser att praktiken var viktig för att få deras nuvarande jobb blir siffran än mer intressant.

Även avseende tillgången till praktik är siffrorna dystrare för de som idag skulle valt en annan utbildning. Sju av tio är missnöjda med möjligheterna till praktik under studietiden.

Juseks krav för höjd utbildningskvalitet

Jusek anser att

- En student inom det samhällsvetenskapliga området får i snitt bara åtta lektionstimmor i veckan. Det är alldeles för lite. Vi anser att miniminivån är minst tio timmar och dessutom möjligheter till ytterligare lärarkontakter utanför själva undervisningen. Därför behövs mer resurser till grundutbildningen.
- En akademisk utbildning ska vara generell och forskningsanknuten. Den ska vara en bra utgångspunkt för en karriär inom många olika arbetsområden och branscher.
- Hög kvalitet i utbildningen innebär även att studenten är bättre förberedd för arbetsmarknaden. Utbildningens innehåll måste ständigt anpassas och förbättras i förhållande till arbetsmarknadens behov.

Läs mer om Juseks utbildningspolitiska ställningstaganden på www.jusek.se/effektivarevagar

Om Juseks arbetsmarknadsundersökning

Jusek genomför sedan slutet av 60-talet en årlig undersökning för att bland annat ta reda på hur och var nyexaminerade akademiker får sina första jobb. Undersökningen ger även svar på frågor om utbildning, löner och synen på karriär. Urvalet i årets undersökning är alla jurister, ekonomer, systemvetare, personalvetare och samhällsvetare födda 1975–1989 och som har tagit examen under perioden september 2009 till augusti 2010, både de som är medlemmar i Jusek och de som inte är det. Den totala urvalsgruppen omfattar 7 179 personer. Undersökningen genomfördes av Exquiro Market Research på uppdrag av Jusek under perioden februari–mars 2011. Först genomfördes en enkätundersökning med 37 procents svarsfrekvens. Sedan genomfördes en kompletterande bortfallsanalys genom 576 telefonintervjuer bland ett systematiskt urval av de respondenter som inte hade besvarat enkäten. De uppgifter som presenteras från Juseks arbetsmarknadsundersökning är samviktade resultat som är representativa för hela gruppen nyexaminerade.

Presskontakt

Kristina Mäler
08-665 29 55
070-665 29 55
kristina.maler@jusek.se

Om Jusek

Jusek är förbundet för jurister, ekonomer, systemvetare, personalvetare och samhällsvetare. Vi driver frågor som påverkar medlemmarnas utbildning, karriär, trygghet och villkor. Med cirka 80 000 medlemmar är vi ett av de största akademikerförbunden. Jusek är medlem i Saco och partipolitiskt obundet.

Stockholm: Nybrogatan 30, Box 5167, 102 44 Stockholm.

Malmö: Carlsgatan 12 A, 211 20 Malmö.

Göteborg: Lennart Torstenssonsgatan 7, 412 56 Göteborg.

Tel 08-665 29 00. E-post jusek@jusek.se. www.jusek.se

Jusek